

Kövér László köszöntő beszéde 2014. március 14.-én az 1848/49-es forradalom és szabadságharc tiszteletére megtartott ünnepségen, a győri Prohászka Ottokár Orsolyita Közoktatási Központban.

Kövér László köszöntő beszéde:

Főtisztelendő Püspök Úr!
Tisztelt Emlékező Iskolaközösség!
Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Fiatal Barátaim!

Kedves Fiatal Barátaim!

Nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm mindannyiukat ezen a csodálatos ünnepen, és köszönöm, hogy meghívtak maguk közé, hogy együtt emlékezzünk. A múltat jelenné tenni, ünnepelni jöttünk ma ide. Felidézni azt, amikor a hosszan elhúzódó tél után az élet végre utat tört magának. Amikor a hótakaró, a jégpáncél alatt már gyűlni kezdett az életerő, hogy az első meleg nap, az első napsütés hatására a vékony kis hajtás egyszer csak áttörje az őt látszólag reménytelenül elfojtó leplet, és kibomoljon, virágba szökkenjen.

Hét nemzedéknyi idő. Ennyi választ el bennünket a leghíresebb március 15-énktől, a sorsfordító áprilisi törvényeinktől és a császár olmützi alkotmányától.

Hét nemzedéknyi idő telt el a tavaszi hadjáratban kivívott győzelem és a Világosnál elszenvedett vereség, Buda dicsőséges visszavívása és Komárom várának reményvesztett feladása óta. És hét nemzedéknyi idő a debreceni Nagytemplom falai között kimondott függetlenség és az aradi sáncok árnyékában ránk nehezülő alávetettség óta.

A hét különleges szám nekünk, magyaroknak: nem véletlenül beszél a magyar történetírás hét törzsről és hét honfoglaló vezérről, hétmagyarról. Az sem véletlen, hogy a népmeséink alapszáma is a hét. Gondoljunk csak a hétfejű sárkányra, hétmér földes csizmára, hetedik határra, hetedik mennyországra, hét fivérre, hét nővérre, hétpecsétes titokra vagy hetedhét országra szóló lakodalomra. Mint ahogy az sem véletlen, hogy a régi magyarok hite szerint a hetedik gyermek a legtehetségesebb és a legszerencsésebb: minden hetedik évben kincset talál.

De vajon mit üzen nekünk, az 1848/49-es forradalom hetedik nemzedékének, a „hetedik gyermekeknek” a magyar szabadságharc története? Milyen kincset rejteget a számunkra? Mit láthatunk magunk mögé, a múltunkra pillantva több mint százhatvan esztendő távolából?

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Diákok!

A szabadságharc a romantika kora, a heves érzelmeké, ezért 1848-49 története sem véletlenül a végletek története: győzelem és vereség, dicsőség és megaláztatás, függetlenség és rabság. És mindez öt hónap leforgása alatt. Igen, ez alatt az öt hónap alatt megjártuk a mennyet és a poklot, a húsz hét alatt részünk volt az üdvösségben és a kárhozatban, a száznegyven nap alatt felemelttünk, hogy annál nagyobbak érezzük az alávetetést.

Talán vannak, akik a magyar sors tragédiáját olvassák ki ezekből a számokból. Azt, hogy nekünk, magyaroknak végül semmi sem sikerült. Mert hiába küzdöttünk meg hősiesen a győzelemért, végül csak vereséget szenvedtünk. Hiába vívtuk vissza az országot magunknak, végül csak elvették tőlünk azt. Hiába szereztük vissza a szabadságunkat, végül csak rabság lett belőle. Igen, hangzik – a gondolatsor végén – a következtetés: vesztes nép vagyunk. A hiábavalóság nemzete. Mert minden tettünk, minden cselekedetünk, minden diadalunk, amire büszkék lehetnénk, hiábavaló volt.

De vajon így van-e mindez? Vajon igaza van-e azoknak, akik a történelem nagy pillanataitól is – csakúgy, mint a hétköznapi küzdelmeiben – egyedül a látványos és azonnali sikert fogadják el eredménynek? Nem csupán arról van-e szó, hogy olyasmit kérünk számon a múltunkon, ami korunk egyik jellegzetes problémája: a gyorsan megtérülő és látványos hasznot? Hiszen, ami nem hoz azonnali és kézzelfogható profitot, az ma mindenestül hiábavalónak tűnik.

Tisztelt Ünneplő Egybegyűltek!

Valljuk be, hogy a történelmünk nem szemlélhető úgy – bármennyire is szeretnék egyesek ilyennek láttatni –, mint egy gazdasági vállalkozás, amelyről világos képet ad a bevételek és a kiadások egyenlege. Gondoljunk csak bele: hol lennénk mi, magyarok, ha 1849-ben, a világsi fegyverletétel után az előttünk járó nemzedékek úgy zárták volna le a nemzeti történelmünk főkönyvét, hogy most már nem éri meg magyarnak lenni? Mi lenne velünk ma, ha azzal a tapasztalattal tértek volna haza a honvédek, hogy bizony ráfizetés ragaszkodni a magyarságunkhoz, hiszen túl nagy kockázatot vállaltunk, belebuktunk, ezért jobb mihamarabb túladni a veszteséges bolton?

Nem, tisztelt hölgyeim és uraim, kedves diákok, a történelem, 1849 története nem a számokból, adatokból kiolvasható, kiszámítható és matematikai műveletekkel kifejezhető logikára oktat. Hanem arra, hogy a történelem szabálytalan, mert az érző, álmodó, álmaiért áldozatot is vállaló, és önmagát, emberi mivoltát meghaladni is képes ember alkotása.

Arra oktat, hogy az életünkben vannak olyan kapcsolataink – és azt gondolom, ezek vannak, ezek kellene, hogy többségben legyenek –, amelyek nem a haszonelvű mentalitáson alapulnak, ezért nem lecserélhetőek, ha ez a partnerség éppen nem nekünk kamatozik. Ilyen a hitünk, a családunk és ilyen a nemzeti hovatartozásunk.

És arra oktat, hogy – szemben az üzlet világával, ahol egy csődbe ment vállalkozás nyomtalanul képes eltűnni és örök feledésbe merülni – a történelemben még a legkeserűbb bukásnak is következménye van, a legreménytelenebb időszakok hasztalannak tűnő kitartása is egyszer eredményt, gyakran fényes győzelmet hozhat.

Ha nem így lenne, akkor nem kényszerült volna az udvar alig két évtizeddel a bukás után kiegyezésre. Ha nem így lenne, akkor 1956. november 4-ét, a forradalom eltiprását nem követte volna 1990. áprilisa, az első szabad választások. És ha nem így lenne, akkor a mostani erőfeszítéseink is hiábavalóak lennének.

Bármilyen furcsán hangzik, éppen az 1848-49-es szabadságharc katonai sikereiben láthatjuk igazán, hogy mi mindent köszönhetünk a hideg számítást, megfontolást nélkülöző emberi tulajdonságoknak: az első pillantásra ésszerűtlennek tűnő bátorságnak, a lehetetlenséget célzó vállalkozó szellemnek, a tétovázást nem ismerő önfeláldozásnak.

A Guyon Richárdoknak, akik a kiúttalan helyzetből is megtalálták a kivezető ösvényt: mi lett volna a honvédsereggel branyiszkói-áttörés nélkül?

Az olyan névtelen hősöknek, mint a szolnoki diadal egyik dobosa, aki visszakiáltott a támadást leállítani szándékozó parancsnoknak: „én nem retirálok, én verem a sturmot.” Így, ennek a makacs, engedetlen dobosnak köszönhetően rohanta meg szemből és foglalta el az ágyúkat a zászlóalj.

A Leiningen-Westerburg Károlyoknak, akik a halál közelségében is elég bátrak voltak ahhoz, hogy ne féljenek. „Sohasem éreztem oly mélyen, hogy sorsunk Isten kezében van – írja a magyar szabadság aradi vértanúja a győztes tápióbicskei csatáról: „ezen a napon nem törődtem a golyók süvöltésével és zúgásával, úgy éreztem, hogy nem történhet semmi bajom.”

Ezt üzeni nekünk a múltunk, erre tanít bennünket 1848-49 története. Ahogy kiváló költőnk, Illyés Gyula fogalmaz:

„A magyarság magatartása ésszel föl nem fogható, kívül esik a józan, az érdekeket, a következményeket latolgató gondolkodáson. Létét vakmerő harcainak köszönheti.”

Majd így folytatja: „A higgadtságáról, szemléletéről híres nemzet látja, hogy nekiugrása csak kudarccal végződhet, s mégis újra és újra nekiugrik Góliátnak. Történelmünk nem logikára oktat. Arra oktat, s ez benne a vigasztaló és magasztos, hogy nemzetek életében olyan fogalmaknak is van értelme, mint bátorság, merészség, ideákhoz való ragaszkodás.”

Tisztelt Ünneplők!

De vajon a bátorság, a merészség és az ideákhoz való ragaszkodás önmagában véve elegendő lenne-e ahhoz, hogy idővel a vereséget győzelembe, a bukást diadalba, az elnyomást szabadságba fordítsuk?

Aligha. Kell, hogy legyen a Góliátnak eső bátorságon, a következményeket figyelmen kívül hagyó vakmerőségen túl még egy titok, ami miatt annyi vitázó történelem-boncolás mellett ezt az ünnepünket olyan nagy egyetértéssel szeretjük, amiért vele ilyen szoros kapcsolatot ápolunk, amiért hozzá ennyi érzelem, ennyi történet kötődik, és végül – de nem utolsó sorban – amiért ma is minden pontját, célkitűzését vállaljuk.

„Velünk van Isten és az igazság!” – írta Kossuth a Jellasicsot üldözőbe vevő magyar katonáknak szóló, buzdító kiáltványában. És hét nemzedék óta mindenki így is érzi: nálunk volt az igazság. Igen, kedves diákok, velünk volt Isten és nálunk az igazság, mert a mi forradalmunk nem felfordulást, rombolást, nem tömeggyilkosságokat jelentett, mint a francia jakobinusok terrorja, akik úgy hitték, csak a társadalom és intézményeinek teljes lerombolásával, emberek ezreinek kiirtásával lehet új világot teremteni.

1848 márciusa nem rombolt porig semmit, változást követelő indulataival, sebészi pontossággal csak addig ment el, amíg bevégezte küldetését, s máris hozzáfogott az építkezéshez, az új élet kialakításához.

1848. március 17-én az egyik pesti újság publicistája azt találta írni, hogy a két nappal korábbi

Magyarországot valójában egy teljes évszázad választja el új énjétől. A változás valóban elsöprő volt és szinte azonnal végbement. Hiszen nem egészen egy hónappal a márciusi események után már szentesítve készen álltak az alkotmánnyal is felérő áprilisi törvények, amelyek évszázados zsibbasztó kötelektől szabadították fel az országot. Modernizálták és függetlenítették annak jogrendjét és államszervezetét, a feudális, rendi világból nagyot léptek egy korszerű, polgári világ felé.

Kedves Ünneplők!

Jól tudjuk: a nagy teljesítményekhez a legtöbbször rendkívüli képesség, különleges tudás és főképp tehetség kell. Feltalálni valamit, sportsikert elérni, egy jó regényt megírni csak tehetséggel lehet. Az igazság az, hogy a forradalmakhoz nincs szükség különösebb tehetségre. Nem kell rendkívülinek lenni, természetfeletti erővel bírni. A forradalomhoz pusztán elszánás kell. A kormányzás viszont teljesen más. A forradalmakat dühös emberek robbantják ki, egy ország irányításához azonban higgadt államférfiak vezénylete kell. Ezt már nem lehet dühből intézni. Ahhoz nem elég a harag, nem elegendők a hangzatos szavak, és bizony nem elég a szebb jövőbe vetett hit sem. Oda szaktudás, és a tudásban tehetség és tapasztalat kell, mely a lelkesedés élére áll.

1848 áprilisában – a Gondviselésnek hála – nem hőzöngő, gyűlölködő, bosszúért lihegő, hanem felelős, dolgozni, építeni akaró, és változtatni képes emberek álltak az ország élére. Férfiak, akik tudták, hogy nincsen előre elkészített út, csak olyan, amelynek köveit személyesen rakják le. Vezetők, akik nem mindössze a nyugati minta másolásába fogtak, hanem az ország saját pályáját keresték. Nem válságot kezeltek. Nem a régi kabátot foltozgatták, hanem új ruhát szabtak. Nem hivatkoztak a nehézségekre, nem keresték a kifogást, nem menekültek a munka elől. Azonnal cselekedtek. Jót s jól.

Magyarország a 48-as tavasz forradalmi eseményei után egyetlen nyár alatt erős, jó törvényekkel megalapozott, korszerű állam alapjait rakta le. Ilyen rövid időn belül sikerült gyökeresen új és minden korábbinál jobb irányba kormányozni az ország szekerét!

Még a háborúskodás sem fojthatta el a kibontakozást, az új rend születését. Ugyanezen rövid idő állt rendelkezésre, hogy az ország ütőképes hadsereget állítson ki. És ez is sikerült. A magyar hadsereg minden nehézség és ármány ellenére sokáig sikerrel védte a szabadságot. Nagy tudású, erős lelkű tisztikarral, s a honvédek és nemzetőrök áldozatával. Minden esélye megvolt a győzelemre. Legyűréséhez az egyik nagyhatalomnak segítségül kellett hívnia a másikat.

Kedves Fiatál Barátaim!

Az emlékezőket gyakran éri az a vád, hogy bűnös módon „aktualizálnak”. Már miért ne tennék? Az ünnepek mégiscsak kikristályosítanak egy erényt, egy lenyűgöző pillanatot, s amióta világ a világ, az emlékezők e kitüntetett pontokhoz mérik a jelent.

Lássuk, hogyan állunk ma 1848 eszményeihez képest? Nos, tagadhatatlan: ma az áldozatvállalást bizony sokan megmosolyogják. Pedig az 1848-ról őrzött emlékeink mind arról mesélnek: mennyien és hányféle körülményben tekintették „rongynak” saját életüket a „haza becsületéhez” képest. A nemzetőrök nemzedékeket lelkesítő honvéd-erényeit ma nehéz megtalálni; de legalábbis nagyon kell keresni. Ma a közhangulat nem az „itt élned, halnod kell” jegyében bátorít, hanem a „ne maradj itthon, fuss el messzire” jegyében fojtogat. Ma

csak azt halljuk, hogy sokfélék vagyunk, de hogy mire lelkesülhetnénk együtt, arról csak keveset. Pedig a közös hitet nem zártuk múzeumi tárlókba.

Én azt mondom, kedves fiatalok, nézzünk bele a hősök, nézzünk Batthyány, Petőfi, Széchenyi, Kossuth, Vécsey vagy Damjanich tekintetébe, és merjünk tisztán látni! A szkeptikusok, az örök kétkedők, a kicsinyhitűek azt mondják: ők egy letűnt kor lázas arcai. Mi azonban tudjuk, hogy ezek mi vagyunk. Mi vagyunk, amikor épp a helyes úton, a magunk útján jártunk.

Egy francia főnemes intette egyszer a gyermekét azzal: fiam, „ne dicsekedj a familiáddal, mert a családunk olyan, mint a krumpli – ami jó benne az a föld alatt van!” Én hiszem, hogy ez Magyarországra nem igaz, mi, mai magyarok sem vagyunk kevesebbek a régieknél.

Magyarországnak ma egyetlen ellensége van: saját kishitúsége.

Jó, ha tudjuk a beletörődésről és a reménytelenségről, hogy az nem a magyarok szívében termett! Ez egy ocsmány fertőzés, ami eltorzította az életünket, s amit a nemzet ezennel kivett a testéből! Ettől látjuk fásultnak, meggyötörtnek, becstelennek és javíthatatlannak a világot, ami körülvesz. De ez nem mi vagyunk!

A mi hazánk egy tehetséges ország. A magyaroknak tehetsége van. Nem elsősorban a nagy, világrengető újításokhoz, a zenéhez, vagy a sorsfordító találmányokhoz, mert ahhoz köztünk is csak keveseknek van. A magyaroknak a legnagyobb tehetsége az élethez van!

Ne az ügyeskedőket, a kiskaput keresőket, a tülekedőket lássuk! Nézzük csak meg, hogyan ünnepel, hogyan szurkol, hogyan arat és szüretel, hogyan dolgozik, hogyan leleményes a magyar! Magyarországnak tehetsége van az értelmes, szép és becsületes munkához. Tehetsége van a sikerhez.

Ne tévesszen meg minket, ha a mögöttünk hagyott évtizedekben nem ilyenek láttuk. Mert nem a saját útját járta. A zsákutca ködös fény- és közviszonyai, az ismeretlenben való kapkodás, a tanácstalanság zavara torzította el. Zsákutcában jártunk, ahová a magyarhoz méltatlan, tehetségtelen kormányzás vitt miket.

Azonban minden tévútról vissza lehet fordulni! Változni csak akkor tudunk, ha nem félünk az alattunk tátongó, elnyelni kész mélységtől, hanem visszakapaszkodunk a lejtőről. Már meg is vetettük a lábunkat, az elől állóknak pedig húzni kell a többieket, mert egész Magyarország ebbe a kötélbe kapaszkodik! Vinni kell a beletörődötteket, a kesergőket, a bizalmatlanokat, a reményteleneket is, mert belőlük lesznek a ráébredők, a megerősödők, a megnyílóak, s az erőnk velük is megsokszorozódik! S nem csak belőlük, hanem a ma még csak készülődő generációk tagjaiból – belőletek is, kedves fiatal barátaim!

Legyetek büszkék hazátokra, múltunkra, őseinkre, szüleitekre, nagyszüleitekre, akik megtartották ezt az országot. Legyetek jó emberek és jó magyarok!

És akkor Magyarország – Kossuth szavaival – ismét olyan lesz, hogy „a pokol kapui erőt nem vesznek azon”.

Szép ünnepet kívánunk mindannyiunknak!